

Aees(2015)1449202

EUROPEISKA KOMMISSIONEN
GENERALDIREKTORATET
MILJÖ

Generaldirektören

Bryssel den 1/04/2015

Ärende: Den pågående tillståndsprocessen för ett kalkstensbrott i Bunge Ducker på Gotland

Herr ambassadör,

Jag vill göra er uppmärksam på det faktum att kommissionen nyligen har fått ett antal klagomål om den pågående tillståndsprocessen för ett kalkstensbrott i Bunge Ducker på Gotland. Klagomålen omfattar anklagelser om att Mark- och miljödomstolen, som beviljade ett tillstånd för verksamheten genom en dom den 2 juni 2014, har brutit mot EU:s miljölagstiftning, såsom den tolkats av EU-domstolen, vid ett antal tillfällen.

Med tanke på att kommissionen redan tidigare har behandlat detta planerade stenbrott inom ramen för ett informationsutbyte i EU Pilot (ärende 2958/12/ENVI) och att tillståndsförfarandet för stenbrottet på nationell nivå i Sverige visar att frågan är exceptionellt komplex på en mängd olika sätt, skulle jag be dig att dela den oro som jag uttrycker i bilagan till detta brev med de berörda myndigheterna som berörs av det pågående tillståndsförfarandet i Sverige.

Jag inbjuder de svenska myndigheterna att inkomma med eventuella synpunkter som de anser nödvändiga inom en månad från dagen för denna skrivelse.

Med utmärkt högaktning,

Karl Falkenberg

Ambassadör Anders Ahnlid
SVERIGES STÄNDIGA REPRESENTATION
VID EUROPEISKA UNIONEN
Square de Meeûs/Meeûsquare 30
1000 BRUXELLES/BRUSSEL

Bilaga

1. Utseende av Natura 2000-områden

I domen från Miljööverdomstolen, M 350-09, den 9 oktober 2009 anges (på sidan 15): "Regeringen har bestämt att livsmiljöer i områdena Bräntings haid och Bästeträsk ska skyddas men valt att inte skydda den del av Bunge Ducker 1:64 som sannolikt innehåller samma naturtyper som de utpekade Natura 2000-områdena. Det får förutsättas ha skett med synsättet att de ovan berörda intressena skulle kunna vara förenliga med varandra och att materialutvinningen inte skulle omöjliggöras. Detta får bilda utgångspunkten också vid tillståndsprövningen"

Det verkar följa av dokumentationen som är tillgänglig för kommissionen, särskilt av ett brev den 4 maj 2006 från svenska miljöministeriet till kommissionen, att de framtida möjligheterna till kalkstensutvinning på Gotland har beaktats när Natura 2000-områden i dessa delar av Gotland har föreslagits för kommissionen.

Det följer emellertid av etablerad rättspraxis att endast vetenskapliga kriterier bör användas när gränserna för Natura 2000-områden beslutas. Ekonomiska och sociala krav ska inte beaktas (se t.ex. EG-domstolens dom i mål C-371/98).

Med tanke på den tillgängliga informationen verkar det alltså finnas tecken på att kalkstensutvinning felaktigt har tagits i beaktande i utseendeprocessen av de svenska myndigheterna och därmed hindrat kommissionen från att korrekt utföra sin uppgift att skapa ett sammanhängande nät av Natura 2000-områden.

Med tanke på de omfattande nya vetenskapliga rön som har samlats rörande området under tillståndsförfarandet för stenbrottet och på behovet av att säkerställa ett sammanhängande Natura 2000-nätverket blir det dock oklart om Sverige har övervägt omvärdera behovet av infoga Bunge Ducker/Ojnaremyrområdet i Natura 2000-nätverket.

Vi har noterat att Gotlands länsstyrelse i mars 2015 föreslagit några nya och några utvidgningar av Natura 2000-områden. En av utvidgningarna omfattar Bunge Ducker området.

2. Fastställande av påverkan av kalkstensbrytningsprojektet

Det bör erinras om att den andra meningen i artikel 6.3 i habitatdirektivet anges att de behöriga nationella myndigheterna ska godkänna planen eller projektet först efter att ha försäkrat sig om att det berörda Natura 2000-området inte kommer att ta skada.

EU-domstolen har i sin dom i fallet Waddensee (C-127/02), konstaterat att ett projekt ska bedömas på lämpligt sätt med avseende på vilka konsekvenser de kan få för målsättningen att bevara området, när det på grundval av objektiva kriterier inte kan utslutas att projektet kan ha en betydande påverkan på det berörda området. Dessutom anger förhandsavgörandet att om projektet sannolikt kommer att riskera att skada bevarandemålen för området, måste det med nödvändighet anses sannolikt ha en betydande påverkan på området. Följaktligen bör en sådan verksamhet endast godkännas om de behöriga nationella myndigheterna har, baserat på en lämplig bedömning av konsekvenserna gjort klart att det inte kommer att skada området. Så är fallet när det ur

ett vetenskapligt perspektiv inte föreligger några rimliga tvivel om att planen eller projektet inte kan ha en skadlig inverkan.

Denna rättspraxis har utvecklats ytterligare i fallet Sweetman et al. (C-258/11), i vilket domstolen fastslog att en plan eller ett projekt endast kan godkännas, i den mening som avses i artikel 6.3 i habitatdirektivet, under förutsättning att behöriga myndigheter – efter det att samtliga av planens eller projektets aspekter som enskilt eller i kombination med andra planer eller projekt kan påverka målsättningen att bevara området har identifierats samtidigt som bästa möjliga vetenskapliga information på området beaktas – har försäkrat sig om att det inte föreligger någon långvarig skadlig inverkan på det berörda områdets integritet. Så är det när det ur ett vetenskapligt perspektiv inte föreligger några rimliga tvivel om att planen eller projektet inte kan ha en skadlig inverkan.

Det bör noteras att eftersom myndigheten ska avslå en ansökan om godkännande för planen eller projektet där osäkerhet kvarstår om frånvaron av negativa effekter på integriteten av området, inbegriper godkännandekriteriet i artikel 6.3 andra meningen i habitatdirektivet försiktighetsprincipen och gör det möjligt att på ett effektivt sätt förhindra att skyddade områden skadas genom planer och projekt.

Enligt domen den 2 juni 2014 från Mark- och miljödomstolen, har det planerade kalkstensbrottet godkänts. Domen har dock överklagats till Mark- och miljööverdomstolen där målet inte ännu har avgjorts. Flera av parterna i målet på nationell nivå, både myndigheter, såsom Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Gotlands Länsstyrelsen samt miljöorganisationer, såsom Svenska Naturskyddsföreningen, har motsatt sig det planerade stenbrottet och presenterat uppgifter om brister i konsekvensbedömningarna, särskilt för hydrologi- och naturrelaterade aspekter. Informationen har lämnats både som juridiskt och vetenskapligt hävdade uttalanden samt vittnesmål av ledande professorer inom sina respektive områden. Ändå verkar det som Mark- och miljödomstolen har åsidosatt denna information och har accepterat uttalanden från sökanden, utan vidare förklaring eller motivering av skälen för detta.

Med tanke på de många parter i målet med vetenskapliga synpunkter som motsätter sig sökandens synpunkter, finner vi det förvånande att Mark- och miljödomstolen inte kommenterar de motsatta synpunkter i sin dom. Det är således tveksamt om domstolen har följt den rättspraxis som fastställts av EU-domstolen i detta avseende.

Det är för närvarande oklart om alla aspekter av det planerade stenbrottet har bedömts och godkänts på det sätt som krävs enligt ovannämnda rättspraxis, särskilt de åtgärder som krävs för lämplig efterbehandling av gruvområdet.

3. Underrättelse till regeringen enligt 17 kapitlet 5 § miljöbalken

Kommissionen har informerats om att Naturvårdsverket, enligt 17 kap 5 § i miljöbalken, har underrättat regeringen om tre kalkstensbrott (inklusive det planerade stenbrott i Bunge Ducker).

Kapitel 17 i miljöbalken har rubriken Regeringens tillåtlighetsprövning. Paragraf 5 lyder enligt följande:

En myndighet eller kommun som inom sitt verksamhetsområde får kännedom om en verksamhet som avses i 3 § ska underrätta regeringen om verksamheten.

Paragraf 3 lyder enligt följande:

Regeringen får för ett visst fall förbehålla sig att pröva tillåtligheten av en verksamhet som inte omfattas av kravet på prövning enligt 1 §, om

1. verksamheten i betraktande av de intressen som denna balk enligt 1 kap. 1 § skall främja kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag,

2. verksamheten utanför ett område som förtecknats enligt 7 kap. 27 § kan antas mer än obetydligt skada naturvärdet inom området,

3. [...]

Rätten till förbehåll enligt första stycket 2 gäller enbart verksamhet som är tillståndspliktig enligt balken eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av balken.

Om ett mål eller ärende enligt denna balk pågår om tillståndsprövning av verksamheten, skall regeringen omedelbart lämna besked om förbehållet till den tillståndsprövande mark- och miljödomstolen eller myndigheten. (Lag 2010:923)

Det är för närvarande oklart vad denna underrättelse till regeringen innebär i praktiken och vilka konsekvenser den kan få med tanke på det pågående tillståndsförfarandet som sker i Mark- och miljööverdomstolen.

